

ZWIĄZEK
POWIATÓW
POLSKICH

Stanowisko
Związku Powiatów Polskich
w sprawie planowanych zmian w ustawie o wspieraniu rodziny
i systemie pieczy zastępczej

Warszawa, 20 września 2018 roku

Związek Powiatów Polskich stanowczo protestuje przeciwko przewidzianemu w projekcie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zniesieniu współfinansowania przez gminy pobytu dzieci w pieczy zastępczej instytucjonalnej. Należy przypomnieć, że w 2011 r. kiedy przyjmowano ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej u podstaw obowiązujących regulacji prawnych leżało stworzenie ekonomicznych bodźców motywujących gminy do skuteczniejszej pracy z rodzinami. Finansowa współodpowiedzialność gminy za skalę zadań z zakresu pieczy zastępczej realizowanych na ich terytorium i wobec mieszkańców pochodzących z danej gminy miała umożliwić racjonalizację wydatków publicznych na zadania z zakresu pieczy zastępczej – co wprost wskazano w projekcie ustawy.

Żywimy uzasadnioną obawę, że po zniesieniu partycypacji w kosztach utrzymania wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych, część gmin, wobec braku motywacji ekonomicznej, całkowicie zaniecha prowadzenia pracy z rodziną biologiczną. Nie ma przy tym żadnych realnych instrumentów prawnych przewidzianych w ustawie, poza przydzieleniem rodzinie asystenta, które gwarantowałyby prowadzenie skutecznej pracy z rodziną biologiczną, w celu powrotu dziecka do tej rodziny. W konsekwencji dzieci, które trafią do placówek opiekuńczo-wychowawczych będą pierwszymi ofiarami projektowanego systemu.

Jednocześnie hipokryzją jest twierdzenie przedstawicieli Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, że powiat zawsze ma możliwość zapewnienia dzieciom miejsca w rodzinach zastępczych czy rodzinnych domach dziecka. Po pierwsze pomimo ogromnych wysiłków ze strony powiatów promujących rodzicielstwo zastępcze, osób chętnych, spełniających warunki określone w ustawie w tym lokalowe, a przede wszystkim posiadających predyspozycje konieczne do pełnienia tej funkcji,

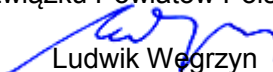
nie jest wiele. Po drugie rodziny zastępcze, również rodziny zastępcze zawodowe, mogą odmówić przyjęcia konkretnych dzieci. W konsekwencji dla dzieci starszych, pochodzących z trudnych środowisk, sprawiających problemy wychowawcze placówka opiekuńczo-wychowawcza jest często jedyną alternatywą. Podobny problem występuje w przypadku konieczności zapewnienia pieczy zastępczej licznemu rodzeństwu. Rodzeństwa pięcio czy sześciuosobowe a nawet liczniejsze kierowane są do pieczy zastępczej stosunkowo często. Jeżeli powiat dysponuje pojedynczymi wolnymi miejscami w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka istnieje trudny wybór pomiędzy rozdzieleniem rodzeństwa albo umieszczeniem wszystkich dzieci w placówce opiekuńczo-wychowawczej. Również w przypadku dzieci niepełnosprawnych lub przewlekle chorych znalezienie rodziny zastępczej lub rodzinnego domu dziecka jest bardzo trudne.

Nikt nie kwestionuje prawa dzieci do wychowania się w rodzinie oraz wyższości form pieczy zastępczej rodzinnej nad pieczą instytucjonalną, ale trzeba być świadomym, że takiego systemu nie tworzy się z dnia na dzień. Trzeba być również świadomym ograniczeń dotyczących funkcjonowania rodzinnej pieczy zastępczej.

Na końcu pragniemy przypomnieć, że powiaty od 2012 r. ponoszą ogromny wysiłek finansowy w celu likwidacji dużych placówek i przekształcenia je w placówki 14-osobowe. Dzisiejsze placówki opiekuńczo-wychowawcze to nie wielkie molochy znane jeszcze z poprzedniego wieku i przejęte w takim stanie przez powiaty, a budynki, które swoim wyglądem przypominają domy jednorodzinne czy lokale mieszkalne. W finansowaniu tego zadania, jak i innych nałożonych na powiaty przy przyjmowaniu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, Skarb Państwa nie partycypował, nie licząc symbolicznego programu dofinansowującego zatrudnienie nowych pracowników. Brak dofinansowania funkcjonowania placówek opiekuńczo-wychowawczych przez gminy w perspektywie kilku lat to skutek dla powiatów rzędu kilkuset milionów złotych. Powiaty dysponują ograniczonymi dochodami własnymi. Konsekwencje ubytku tak dużej kwoty w systemie pieczy zastępczej odczują zarówno dzieci przebywające w pieczy zastępczej, wobec ograniczonych możliwości sfinansowania przez powiat świadczeń fakultatywnych czy świadczeń ponadstandardowych, jak i osoby pracujące w systemie, których wynagrodzenie jest finansowane z budżetu powiatu – nie tylko pracownicy placówek opiekuńczo-wychowawczych ale również rodzice zastępczy oraz prowadzący rodzinne domy dziecka (brak środków na podwyższenie wynagrodzeń powyżej minimum przewidzianego w ustawie).

Wobec powyższego domagamy się odstąpienia od zmiany znoszącej współfinansowanie przez gminy dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Prezes Zarządu
Związku Powiatów Polskich

Ludwik Węgrzyn